Αρχειακός Τόπος Θεόδωρου Κολοκοτρώνη

Αριθμός Τεκμηρίου 1146

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και η Πελοποννησιακή Γερουσία. Ένορκο Συμφωνητικό Πατριωτικής Συνεργασίας (16 Οκτωβρίου 1822)

16 Οκτωβρίου 1822

Ταυτότητα Εγγράφου *(Περίληψη)*

Πριν τοποθετήσουμε το σπουδαίο αυτό ιστορικό τεκμήριο στα συμφραζόμενα της εποχής του, θα προβούμε σε μερικές παρατηρήσεις πάνω στο ίδιο το έγγραφο, ως υλικό κατάλοιπο της Ελληνικής Επανάστασης, ένα έγγραφο που διαφυλάχτηκε προσεχτικά από τον αρχικό του κάτοχο και τους διαδόχους του και παραδόθηκε άφθαρτο σ᾽ εμάς και στις επόμενες γενεές. Το έγγραφο δημοπρατήθηκε από τον Αθηναϊκό οίκο δημοπρασιών του Πέτρου Βέργου στις 14 Μαρτίου 2019 (βλ. Κατάλογο Βέργου αρ. 73, σελ. 31-32) και περιήλθε στο Κοινωφελές Ίδρυμα Μιχαήλ Ν. Στασινόπουλος-ΒΙΟΧΑΛΚΟ.

Το έγγραφο. Δίφυλλο, σε καλής ποιότητας χαρτί διαστάσεων 30,5x20,5 εκατ., είναι γραμμένο στις δύο σελίδες (α΄ και β΄) του πρώτου φύλλου, ενώ το δεύτερο φύλλο έχει αφεθεί άγραφο και κατά κάποιο τρόπο χρησιμοποιήθηκε ως προστατευτικό κάλλυμα του κειμένου του πρώτου φύλλου. Η επιμελημένη γραφή και η προσεγμένη διάταξη του περιεχομένου του, δείχνουν ότι έχει γραφτεί από δεξιοτέχνη γραμματικό, ο οποίος δεν μπορούμε να γνωρίζουμε αν είναι το ίδιο πρόσωπο με τον συντάκτη του κειμένου. Η εικόνα του εγγράφου στα μάτια του σημερινού μελετητή δημιουργεί την αίσθηση μιας εντυπωσιακής επισημότητας. Φαίνεται δηλαδή ότι τα συμβαλλόμενα μέρη ή, έστω, ο συντάκτης του εγγράφου, θέλησαν να προσδώσουν στο ένορκο συμφωνητικό τους ένα υψηλό κύρος. Εκτός όμως από την εμφάνιση του κειμένου που μας προσφέρει μία πρώτη πληροφορία για την επισημότητα της ενέργειας, ο τρόπος δίπλωσης του εγγράφου μας παρέχει μία ακόμη, έμμεση αλλά αξιοπρόσεχτη πληροφορία. Πράγματι, το δίφυλλο χαρτί, όπως φαίνεται καθαρότερα στις άγραφες σελίδες γ΄και δ΄, διπλώθηκε διαδοχικά τρεις φορές, έτσι ώστε να δημιουργούνται οκτώ μικρά τετράγωνα σε κάθε φύλλο. Δύο εξ αυτών, εκείνα της σελ. β΄ του δεύτερου φύλλου, έχουν υποστεί μεγαλύτερη αλλοίωση του χρώματος του χαρτιού και φέρουν χαρακτηριστικά ίχνη φθοράς. Είναι προφανές ότι τα σημεία αυτά της φθοράς, κυρίως στις γωνίες δίπλωσης και σε όλη την περίμετρο του δίφυλλου χαρτιού, δεν οφείλονται στην παλαιότητα και την μακροχρόνια φύλαξη του εγγράφου, έστω και διπλωμένου, αλλά στα πρώτα χρόνια της ζωής του που φαίνεται να το έφερε κάποιος επάνω του (για να το διαφυλάξει; να το αποκρύψει;) σε δυσμενείς συνθήκες διατήρησης του χαρτιού. Ως τέτοιες συνθήκες, μπορούν να αναφερθούν ιδρώτας, συμπίεση με άλλα έγγραφα, υγρασία κ.λπ. Οι εν λόγω μικροφθορές δεν δικαιολογούνται πάντως από τις πιθανώς ακατάλληλες συνθήκες φύλαξης του εγγράφου σε μεταγενέστερο χρόνο, δηλαδή κατά τη μακρά σειρά ετών από την Ελληνική Επανάσταση ως τις μέρες μας, αφού στην περίπτωση αυτή η οποιαδήποτε φθορά θα έπρεπε να ήταν διάχυτη σε ολόκληρη την επιφάνεια του εγγράφου. Στο δισάκι, στις τσέπες ή στο σελάχι κάποιου αγωνιστή φυλασσόταν το επιμελημένα διπλωμένο αυτό χαρτί. Αλλά ποιου και για πόσο; Του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη ή του μέλους της Γερουσίας που είχε αναλάβει τη φύλαξη ενός εκ των δύο αντιγράφων, ή κάποιου τρίτου, π.χ. γραμματικού των συμβαλλομένων μερών; Άγνωστο. Πάντως, οι πιθανότητες να είναι το αντίγραφο που κράτησε ο ίδιος ο Θεόδ. Κολοκοτρώνης είναι πολύ μεγάλες (βλ. παρακάτω).

Το έγγραφο δεν έχει διοικητικό χαρακτήρα και ως εκ τούτου είναι φυσικό να μη φέρει αρ. πρωτοκόλλου, όπως είναι επίσης φυσικό ότι δεν κατατέθηκε ποτέ στο αρχείο της Πελοποννησιακής Γερουσίας, όπως άλλωστε προκύπτει καθαρά από την ακροτελεύτια παράγραφο του κειμένου. Αν είχε κατατεθεί στο αρχείο της Γερουσίας, στο μέτρο που διασώθηκε ένας σοβαρός αριθμός εγγράφων της Επανάστασης, τα οποία βρίσκονται σήμερα στα κρατικά μας αρχειακά ιδρύματα (ΓΑΚ κ.ά.), θα μπορούσε να βρίσκεται και αυτό ανάμεσά τους. Δεν συνέβη όμως κάτι τέτοιο.

Ένορκο συμφωνητικό. Έχουμε πράγματι στα χέρια μας ένα ιδιωτικό έγγραφο μεταξύ δύο συμβαλλομένων μερών που παρά τη θεσμική τους υπόσταση, συνομολογούν το περιεχόμενό του ως άτομα, ως ιδιώτες. Ένα ένορκο συμφωνητικό φιλίας, συνεργασίας και αμοιβαίας υποστήριξης, χωρίς φυσικά αποστολέα και παραλήπτη. Το ότι τα δύο συμβαλλόμενα μέρη αποθέτουν δίπλα στις υπογραφές και τις σφραγίδες τους, την επίσημη σφραγίδα της Πελοποννησιακής Γερουσίας οι Γερουσιαστές, την προσωπική του σφραγίδα ο Αρχιστράτηγος, δεν είναι ικανό στοιχείο να μετατρέψει το ιδιωτικό έγγραφο σε δημόσιο και το περιεχόμενό του σε επίσημη κρατική πράξη. Η σφράγιση, άλλωστε, από το μέρος της Πελοποννησιακής Γερουσίας του εγγράφου, με την επίσημη σφραγίδα του σώματος, δεν φαίνεται να είναι πράξη σύννομη και βέβαια παραπέμπει σε προνεωτερικές πολιτικο-στρατιωτικές πρακτικές, με τις οποίες ήταν εξοικειωμένα τα συμβαλλόμενα μέρη. Ωστόσο, νομίζω ότι μπορούμε να επικαλεστούμε δύο επιχειρήματα, τουλάχιστον, για να κατανοήσουμε αυτού του είδους

τις συμπεριφορές. Το πρώτο είναι η πρόθεση και η βαθιά επιθυμία των Γερουσιαστών να δώσουν μεγαλύτερο κύρος και αξιοπιστία στην ενέργειά τους και το δεύτερο η πολιτική ανωριμότητα των μελών των νεότευκτων κρατικών θεσμών της εποχής, που δεν μπορούν να έχουν περισσότερο διαυγή εικόνα της νέου τύπου κρατικής λειτουργίας. Το ιδιωτικό, το κοινοτικό και το δημόσιο δεν έχουν ακόμη ξεκαθαρίσει επαρκώς στις συνειδήσεις των Ελλήνων. Το έγγραφο, όπως μάλιστα αναφέρεται ρητά στην τελευταία παράγραφο, υπογράφτηκε σε δύο αντίγραφα εκ των οποίων ένα κράτησε ο εκ των συμβαλλομένων αρχιστράτηγος της Πελοποννήσου Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ενώ το άλλο παρέμεινε στα χέρια των δεκαεπτά (17) υπογραφόντων μελών της Πελοποννησιακής Γερουσίας, τα οποία συμφωνείται ότι θα εμπιστεύονταν την φύλαξή του σε ένα εκ των μελών της, αλλά ενδεχομένως και σε τρίτο πρόσωπο, με διαδικασία που δεν καταγράφεται στο κείμενο του εγγράφου και τελικά παραμένει άγνωστη σ᾽ εμάς.

Ας σημειωθεί ακόμη ότι μετά από μία λεπτομερή έρευνα, δεν μπορέσαμε να ταυτίσουμε το παρόν έγγραφο με ένα από τα δύο πρωτότυπα που παρέμειναν στα χέρια των ενδιαφερομένων, το ένα της Πελοποννησιακής Γερουσίας και το άλλο του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Στην περίπτωση αυτή, ούτε η πληροφορία του δημοπράτη για την προέλευση του εγγράφου υπήρξε διαφωτιστική. Σε σχετική ερώτηση ανέφερε ότι ο τελευταίος κάτοχος του εγγράφου το είχε αγοράσει από το γνωστό στην κοινότητα των ιστορικών και των βιβλιοφίλων παλαιοβιβλιοπώλη της Αθήνας Γεώργιο Λαδά. Αυτή η παρεμβολή του ονόματος του παλαιοβιβλιοπώλη Γ. Λαδά, ο οποίος, απ᾽ όσο γνωρίζω, δεν έχει αφήσει καταγραφή του αρχειακού υλικού που διακινήθηκε από το κατάστημά του, καθιστά ανέφικτη κάθε προσπάθεια για να εντοπίσουμε σήμερα τον αρχικό προμηθευτή του. Παραμένει πάντως ανοιχτή η προσδοκία μιας a contrario πληροφορίας. Να ανακαλυφθεί, δηλαδή, σε κάποιο δημόσιο ή ιδιωτικό αρχείο το έτερο των δύο πρωτοτύπων, με σαφή ένδειξη της προέλευσής του, κάτι που θα μας επέτρεπε να συμπεράνουμε με ασφάλεια και την προέλευση του παρόντος. Ως τότε θα περιοριστούμε στα προφανή και στα αυτονόητα, δηλαδή στην υπόθεση εργασίας ότι το παρόν έγγραφο είναι εκείνο που έμεινε στα χέρια του Θ. Κολοκοτρώνη, ενώ εξακολουθεί να λανθάνει το έτερο αντίγρα φο των Γερουσιαστών.

Το αντίγραφο του Θεόδ. Κολοκοτρώνη; Τα επιχειρήματα για την ταύτιση αυτή δεν είναι ακλόνητα, είναι όμως ικανοποιητικώς ισχυρά, έτσι που να μπορούμε να τα υποστηρίξουμε δημόσια: α) Τα ίχνη του διπλώματος και η συναφής φθορά που παραπάνω αναφέραμε, δείχνουν ότι το έγγραφο διατηρήθηκε σε κάποιο μέρος της ενδυμασίας ενός ανθρώπου που το κρατούσε πάνω του ως πολύτιμη παρακαταθήκη και ως τέτοι ο πρόσωποθεωρούμε τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη και όχι κάποιον Γερουσιαστή (ή κάποιο τρίτο πρόσωπο), που είχε αναλάβει τη φύλαξή του. Σ᾽ αυτήν την περίπτωση, ο Γερουσιαστής, ένας εκ των δεκαεπτά, υποθέτουμε ότι θα απέθεσε το δικό του αντίγραφο σε κάποιο ασφαλές σημείο και δεν θα το κουβαλούσε πάνω του κατά τις καθημερινές του μετακινήσεις. β) Η έκδοση του εγγράφου από τον Γενναίο Κολοκοτρώνη. Όπως το έχει ήδη επισημάνει ο δημοπράτης, το έγγραφο έχει εκδοθεί στο έργο Ι. Θ. Κολοκοτρώνης, Ελληνικά Υπομνήματα, ήτοι επιστολαί και έγγραφα αφορώντα την ελληνικήν επανάστασιν από 1821 μέχρι 1827, Αθήνα 1856, σελ. 75-78. Αν και η πράξη της παραπάνω έκδοσης από μόνη της δεν συνιστά τεκμήριο ταύτισης με το παρόν αντίγραφο, ωστόσο κάποιες υποθέσεις μπορούν να διατυπωθούν. Το έγγραφο δηλαδή βγήκε από τον ασφαλή αποθέτη των εγγράφων του Στρατηγού και από εκεί και πέρα μπορεί να επέστρεψε στην αφετηρία του (Προσωπικό αρχείο Θ. Κολοκοτρώνη), μπορεί όμως και όχι. Φυσικά, σε κάθε περίπτωση, ο τρόπος που το έγγραφο πέρασε σε χέρια συλλεκτικά και από εκεί στο ίδρυμα Στασινοπούλου, μας διαφεύγει. Και μια τρίτη παρατήρηση, αντιστοίχως φθίνουσας σημασίας, που δεν μπορούμε όμως να την αποφύγουμε. Εννοώ τη δημοπράτηση προσφάτως από τον οίκο Βέργου μερικών εγγράφων του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη ή σχετικών με αυτόν, κάτι που δεν αποκλείεται να υποδηλώνει άμεση προέλευση από το αρχικό προσωπικό αρχείο του στρατηγού, χωρίς να αποκλείεται βέβαια, τα έγγραφα αυτά να προέρχονται από τη συλλογή κάποιου μεταγενέστερου συλλέκτη, που είχε επιδοθεί στην απόκτηση εγγράφων με την υπογραφή του Θ. Κολοκοτρώνη.

Ο πιθανός συντάκτης του εγγράφου αποτελεί επίσης ένα ακόμη ερευνητικό αιτούμενο. Εξαιρετική εντύπωση προκαλεί το υψηλόφρον περιεχόμενο, η προσεκτική διατύπωση του κειμένου, το οποίο, παρ᾽ όλο τον ενδοστρεφή χαρακτήρα του (σύσφιξη σχέσεων των μελών της Πελοποννησιακής Γερουσίας με τον αρχιστράτηγο Θεόδ. Κολοκοτρώνη) αναβαθμίζει σε πρωταρχικὸ μέλημα τη σωτηρία της πατρίδος. Εύλογα, λοιπόν, προκύπτει το ερώτημα του ποιος είναι ο συντάκτης του κειμένου. Το πρώτο εμπόδιο στη διερεύνηση αυτού του ζητήματος είναι η απουσία ρητής μαρτυρίας εκ μέρους του ίδιου του πιθανού συντάκτη ή κάποιου συγχρόνου του, κάτι που μας στερεί τη δυνατότητα μιας έγκυρης πληροφόρησης. Τίποτε όμως δεν μας εμποδίζει να προχωρήσουμε με υποθέσεις. Αλήθεια, αν εξαιρέσουμε τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους (Κολοκοτρώνης – Γερουσιαστές), ποιος άλλος στην Τριπολιτσά, τον Οκτώβριο του 1822, θα μπορούσε να συντάξει αυτό το κείμενο; Μπορεί να υπάρχουν περισσότερα πρόσωπα στην πόλη, με σχετικές ικανότητες που ή δεν γνωρίζουμε ή δεν μπορούμε να φανταστούμε. Υπάρχει όμως ένα πρόσωπο που περισσότερο από κάθε άλλο συγκεντρώνει τις μέγιστες πιθανότητες να είναι ο συντάκτης. Είναι ο Νικόλαος Σπηλιάδης, αρχιγραμματέας μάλιστα της ίδιας της Πελοποννησιακής Γερουσίας. Η συγγραφική ικανότητα του Σπηλιάδη είναι αναμφισβήτητη και απλή απόδειξη αυτής συνιστούν τα πολυσέλιδα Απομνημονεύματά του (5 τόμοι, 3.247 σελ.), έργο με το οποίο καταπιάστηκε σε προχωρημένη ηλικία και παρά το συμβατικό τίτλο (Απομνημονεύματα), ο οποίος κυριαρχούσε σε συναφή έργα στην εποχή του, εμείς σήμερα μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε ως μία γενική ιστορία του Αγώνα. Είναι άλλωστε φυσικό οι υπογράφοντες το ένορκο συμφωνητικό πατριωτικής συνεργασίας και αλληλοϋποστήριξης (Θ. Κολοκοτρώνης – Μέλη της Πελοποννησιακής Γερουσίας) να αναθέσουν τη σύνταξη του εν λόγω συμφωνητικού στον οικείο τους Αρχιγραμματέα της Γερουσίας, πρόσωπο απόλυτης εμπιστοσύνης και εχεμύθειας. Νομίζω ότι του Σπηλιάδη παρόντος, δεν θα μπορούσε να βρεθεί στην Τριπολιτσά, αξιότερος συντάκτης αυτού του πατριωτικού κειμένου.

Για τον αναγνώστη που δεν είναι εξοικειωμένος με τα πρόσωπα της Ελληνικής Επανάστασης, λίγα λόγια για τον Σπηλιάδη μπορεί να είναι χρήσιμα. Ο Νικ. Σπηλιάδης γεννήθηκε το 1785 στην Τριπολιτσά και πέθανε στην Αθήνα το 1867. Τα

πρώτα γράμματα τα διδάχθηκε στην γενέτειρά του και στο Άργος, αλλά γρήγορα πήρε το δρόμο πολλών νέων Αρκάδων της εποχής προς την Κωνσταντινούπολη και Οδησσό. Φιλομαθής και φίλεργος, βελτίωσε τις γνώσεις του και ταυτοχρόνως επιδόθηκε στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, με αποτέλεσμα να διακριθεί ως γραμματικός εμπόρων και μάλιστα ως Διευθυντής μεγαλεμπορικών οίκων. Κατηχήθηκε στη Φιλική Εταιρεία με τρόπο περίεργο, που τον έβαλε σε μία προσωπική περιπέτεια, η οποία ωστόσο δεν τον απέσπασε από το θεμελιώδες ιδανικό της εθνικής αποκατάστασης. Το καλοκαίρι του 1821 κατέβηκε αυτοπροαιρέτως στην Πελοπόννησο και από τότε και ως τη λήξη του Αγώνα, υπηρέτησε από διάφορες υπεύθυνες θέσεις τους πολιτικούς κυρίως θεσμούς της Ελληνικής Επανάστασης. Το σπουδαιότερο αξίωμα που κατέλαβε είναι εκείνο του «Γραμματέα της Επικρατείας», κάτι σαν πρωθυπουργός, του «Κυβερνήτη» Ιω. Καποδίστρια, ο οποίος τον εκτιμούσε ιδιαίτερα. Ο Σπηλιάδης ήταν ένας νεωτερικός Έλληνας του 19ου αιώνα, φιλελεύθερος και δημοκρατικός, κάτι μάλιστα που αντικαθρεφτίζεται ξεκάθαρα και στα μνημειώδη απομνημονεύματά του, για τα οποία μιλήσαμε παραπάνω. Ας σημειωθεί πάντως ότι στο εν λόγω έργο (τόμ. Α΄, σελ. 470), ο Σπηλιάδης αναφέρει το παρόν ένορκο συμφωνητικό Κολοκοτρώνη – Πελοποννησιακής Γερουσίας, χωρίς όμως κάποια πιο προσωπική πληροφορία που θα μας βοηθούσε σήμερα να κατανοήσουμε καλύτερα εκείνη την ενέργεια.

Ποιες είναι οι ακριβείς, οι απολύτως συγκεκριμένες συνθήκες, μέσα στις οποίες συντάχθηκε και υπογράφτηκε στις 16 Οκτωβρίου 1822 το παρόν ένορκο συμφωνητικό, δεν γνωρίζουμε. Είναι μάλιστα ζήτημα αν υπάρχει λόγος να αναζητήσουμε μια σαφή και συγκεκριμένη αφορμή ή είναι αρκετό να αναφερθούμε στις γενικότερες πολιτικές αντιπαλότητες εκείνης της περιόδου, οι οποίες αποτελούν κοινό τόπο στην ιστοριογραφία του Αγώνα. Δεν γνωρίζουμε επίσης τους λόγους της απουσίας των υπογραφών μερικών μελών της Γερουσίας από το πολλαπλώς σημαντικό αυτό έγγραφο. Είναι ευνόητο ότι κατά περιόδους και συνήθως για λόγους προσωπικούς ή υπηρεσιακούς, απουσίαζαν από την έδρα τους (Τριπολιτσά) μερικοί Γερουσιαστές, με αποτέλεσμα τα περισσότερα έγγραφα να μην υπογράφονται από το σύνολο των μελών του θεσμού. Οι απουσίες όμως της παρούσας περίπτωσης δημιουργούν άλλου τύπου αμφιβολίες. Αναρωτιόμαστε δηλαδή μήπως οι απουσίες δεν είναι συμπτωματικές, αλλά ηθελημένες και, ενδεχομένως, κρύβουν κάποιες αντιπαλότητες στο εσωτερικό της Γερουσίας. Ωστόσο, χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενο κάποιας σκόπιμης απουσίας μέλους, το σώμα της Πελοποννησιακής Γερουσίας εμφανίζεται συνολικά συμπαγές και γεμάτο αυτοπεποίθηση για την ενέργειά του αυτή, που ασφαλώς δεν ήταν μία πράξη ρουτίνας αλλά είχε ένα υψηλότερο νόημα. Η σύσφιξη των σχέσεων της Πελοποννησιακής Γερουσίας με τον Αρχιστράτηγό της, ήταν μια κορυφαία πολιτική πράξη, ιδιαίτερα μάλιστα κατά την κρίσιμη αυτή περίοδο, όπου το κύρος του Κολοκοτρώνη μετά τον θρίαμβο επί του στρατού του Δράμαλη, είχε κορυφωθεί.

Όλα καλά ως εδώ. Η συνέχεια όμως είναι αποκαρδιωτική, και όχι μόνον από την άποψη της εξέλιξης και της λειτουργίας των θεσμών, όπως η κατάργηση στη Συνέλευση του Άστρους (Μάρτιος-Απρίλιος 1823) των περιφερειακών Γερουσιών και της Αρχιστρατηγίας Κολοκοτρώνη, αλλά και γενικότερα από την άποψη της ανωριμότητας των ανθρώπων του Αγώνα, που δεν μπόρεσαν να ελέγξουν τα προσωπικά τους πάθη και τα τοπικά τους συμφέροντα, ώστε να υπηρετήσουν με μεγαλύτερη ορθοφροσύνη την εθνική ιδέα και την εθνική τους ταυτότητα που οι ίδιοι, με ανυπολόγιστες θυσίες είχαν αρχίσει να οικοδομούν. Δυστυχώς. Οι υψηλόφρονες ιδέες του παρόντος «ενόρκου συμφωνητικού» δε στάθηκαν ικανές να αποτρέψουν τους επερχόμενους, σχεδόν νομοτελειακά, εμφυλίους πολέμους.

Προηγούμενες Εκδόσεις: Βασίλης Παναγιωτόπουλος, Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και η Πελοποννησιακή Γερουσία. Ένορκο Συμφωνητικό Πατριωτικής Συνεργασίας (16 Οκτωβρίου 1822), 2021.

Βασίλης Παναγιωτόπουλος, "Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και η Πελοποννησιακή Γερουσία. Ένορκο Συμφωνητικό Πατριωτικής Συνεργασίας (16 Οκτωβρίου 1822)", στο Δημήτρης Δημητρόπουλος, Βασίλης Παναγιωτόπουλος και Μαρία Χριστίνα Χατζηιωάννου (επιμ.), Πελοποννησιακή Γερουσία. Πρακτικά Συνεδρίου, Τρίπολη και Στάδιο Τεγέας, 6-8 Νοεμβρίου 2020, Αθήνα, ΙΙΕ/ΕΙΕ, 2023, σ. 249-260.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν προσήλωσίν μας εἰς τὰ ἰδιαίτερα συμφέροντα, καὶ ἀπὸ τὰ δεσποτικὰ μερικῶν φρονήματα, τὰ πράγματα τῆς πατρίδος κατήντησαν εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν, καὶ κατεξεσχίσθη ἡ πατρὶς εἰς τρόπον, ὁποῦ ἐκ τούτου προφανῶς ἐπαπειλεῖται ταχὺς ὁ τέλειος ἀφανισμὸς τοῦ ἔθνους μας, ἂν δὲν τὸν προλάβωμεν·

Ἐπειδὴ ἡ ἀδυναμία καὶ ἀνικανότης μας εἰς τὸ νὰ κρατῶμεν ἕνα τοιοῦτον πόλεμον, μᾶς κάμνει νὰ ἐλπίζομεν ἔλεος, καὶ ὑπεράσπισιν ἀπὸ τὴν εὐσπλαγχνίαν τῆς Εὐρώπης, τοῦ ὁποίου δὲν θέλει ἀξιωθῶμεν, ἂν δὲν φανῶμεν καθ᾽ ἡμᾶς αὐτοὺς ἄξιοι τούτου·

Ἐπειδὴ ὁ ἐχθρός, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνθιστάμεθα, εἶναι δυνατὸς καὶ μὲ πολλὰ καὶ δυνατὰ μέσα, καὶ ἡμεῖς νὰ ἐξισωθῶμεν μὲ αὐτὸν δὲν ἠμποροῦμεν ἀλλέως, εἰ μὴ μὲ τὴν δύναμιν τῆς σφικτῆς ἑνώσεως καὶ ὁμονοίας μας καὶ τῆς ἀποφάσεώς μας.

Διὰ ταῦτα συνελθόντες ἡμεῖς οἱ συνιστῶντες τὴν Γερουσίαν τῆς Πελοποννήσου, καὶ ὁ Ἀρχιστράτηγος αὐτῆς Θ. Κολοκοτρώνης, καὶ συσκεψάμενοι σπουδαίως περὶ τοῦ πῶς εἶναι δυνατὸν ν᾽ ἀπαντηθῇ ὁ κίνδυνος καὶ νὰ διορθωθοῦν τὰ πράγματα ἀφ᾽ ὅ,τι κατήντησαν, ἐκρίναμεν ἀναγκαιότατον ἕνα στενὸν ἀδελφικὸν ἔνορκον σύνδεσμον ὅλων τῶν ἐχόντων ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν πατρίδα. Καὶ λοιπὸν ὅσοι εὑρέθημεν ἐπὶ τοῦ παρόντος

ἀπεφασίσαμεν αὐτοπροαιρέτως, καὶ ... Ὀρκιζόμεθα ἐπ᾽ ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος, τοῦ ἑνὸς Ὑψίστου Θεοῦ, καὶ τῆς φιλτάτης ἡμῶν πατρίδος, καὶ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τὴν τιμήν μας·

Αον. Τὸ πρώτιστον ἀποτέλεσμα τοῦ Ὅρκου καὶ τοῦ ἀδελφικοῦ καὶ πατριωτικοῦ δεσμοῦ μας νὰ σταθῇ τὸ νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐξομαλίσωμεν μὲ τὸν πλέον εὔλογον καὶ σύντομον τρόπον τὰς διχονοίας καὶ τὰς ἐσωτερικὰς ταραχάς, αἱ ὁποῖαι ἤδη κατασπαράσσουν τὴν πατρίδα καὶ διὰ τὰς ὁποίας κινδυνεύει τὸ πᾶν τῆς Ἑλλάδος.

Βον. Νὰ συνενωθῶμεν ἡ τε Γερουσία καὶ ὁ Ἀρχιστράτηγος μετὰ τῶν ἐπιῤῥοὴν ἐχόντων παρ᾽ αὐτὸν στρατιωτικῶν, καὶ νὰ συνεργῶμεν ἀκαταπαύστως διὰ τὸ γενικὸν συμφέρον, ὁδηγούμενοι ἀπὸ μόνον τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν δικαιοσύνην, νὰ θυσιάσωμεν ὅλα τὰ μερικά μας συμφέροντα, καὶ νὰ μὴ φρονῶμεν ἄλλο, νὰ μὴν πνέωμεν παρὰ τὰ δίκαια τῆς πατρίδος ἕκαστος εἰς τὸ ὁποῖον προσεκλήθη ὑπούργημα.

Γον. Καὶ ἡμεῖς μὲν οἱ Γερουσιασταὶ βάσιν ἔχοντες τὴν κοινωφέλειαν, ὑποσχόμεθα νὰ ἤμεθα ἀχώριστοι ἀπὸ τὸν Ἀρχιστράτηγον καὶ νὰ ὑπερασπιζώμεθα τὰ δίκαιά του, σύμφωνα ὄντα μὲ ἐκεῖνα τῆς πατρίδος, καὶ ποτὲ νὰ μὴ φρονήσωμεν ἐναντίον του τὸ παραμικρόν, οὔτε χαριζόμενοι εἰς ἰδιαιτέραν τινα φατρίαν, οὔτε ἀφορῶντες εἰς ἰδιαιτέραν τινα σχέσιν, ἢ πάθος ἢ συμφέρον. Ἀλλ᾽ ἂν μάλιστα συμβῇ ποτὲ κἀμμία ἄδικος καταδρομὴ ἐναντίον του, νὰ συναγωνισθῶμεν μαζύ του μεταχειριζόμενοι ὅλα τὰ μέσα, μερικά τε καὶ κοινά, καὶ ὅλην τὴν δύναμίν μας ὡς κεντρικὴ Διοίκησις, καὶ νὰ μὴν ὑποφέρωμεν νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὰς προσβολὰς φατρίας τινός, ἥτις ἤθελε θελήσει νὰ

βλάψῃ τὰ δίκαιά του δι᾽ ὁποιονδήποτε πάθος. / (σ. 2).

Δον. Ὑπόσχομαι δὲ καὶ ἐγὼ ὁ Ἀρχιστράτηγος πρὸς τὴν Γερουσίαν ὅλην τὴν ἀμοιβαίαν δυνατὴν ὑπεράσπισιν, νὰ ὑπερασπίζωμαι τὰ δίκαιά της, πειθόμενος, καὶ παρακολουθῶν τοὺς ὀργανικοὺς νόμους, νὰ μὴν ἀντιπράττω ποτὲ ἐναντίον τῶν πατριωτικῶν ἀποφάσεών της, νὰ μὴν παραβάλλω τίποτε ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐνέργειάν της, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ συνεργῶ, νὰ δίδω τὸ παράδειγμα τοῦ πρὸς τὴν Διοίκησιν σεβασμοῦ εἰς τὸ στρατιωτικὸν καὶ νὰ ἐμποδίζω αὐτὸ ἀπὸ τὰς καταχρήσεις, νὰ ὑπακούω εἰς τὰς κοινωφελεῖς διαταγάς της, νὰ τὴν συμβοηθῶ καὶ νὰ συμπράττω εἰς τὸ νὰ συστείλωμεν τὸν ἀντιπατριωτισμόν, τὴν ἀταξίαν, τὴν ἀναρχίαν καὶ τὴν κακίαν, καὶ νὰ μεταχειρισθῶ πάντοτε τὴν στρατιωτικήν μου δύναμιν καὶ τοῦ λαοῦ τὴν ἐπιῤῥοὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ ὑπὲρ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ὁλικῶς τε καὶ ἀτομικῶς, ἂν ὑποπέσῃ ποτε εἰς ὁποιανδήποτε ἄδικον καταδρομήν.

Εον. Ἄν τις ἡμῶν μέχρι τέλους φανῇ ἐπίορκος ἢ ἀπατεών, ἢ ἐναντίος εἰς τι τῶν ἀνωτέρω κοινωφελῶν, ἐνόρκων, καὶ ἀμοιβαίων ὑποσχέσεών μας, οἱ λοιποὶ θέλει τὸν κατατρέχωμεν καὶ εἰς αὐτήν του τὴν ζωήν.

Ταῦτα πάντα ὁρκιζόμεθα ἀπαραβιάστως, ἀπὸ μόνην τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος κινούμενοι, νὰ φυλάξωμεν ἀπαραβάτως, καὶ ποτὲ νὰ μὴ φρονήσωμεν ἢ ἐνεργήσωμεν διαφορετικά, εἰ μὴ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, ἴσως δυνηθῶμεν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν καλήν μας πολιτείαν, νὰ τὴν σώσωμεν. Τὸ παρὸν ἔγινεν εἰς δύω ὅμοια ὑπογεγραμμένα παρὰ πάντων ἡμῶν καὶ ἐνσφράγιστα, καὶ τὸ ἓν δίδοται τοῦ Ἀρχιστρατήγου, τὸ δ᾽ ἄλλο θέλει τὸ ἐμπιστευθοῦν οἱ Γερουσιασταὶ εἰς ὅντινα ἐγκρίνουν.

Τῇ 16 8βρίου 1822,

ἐν Τριπολιτζᾷ.

Αριθμός Τεκμηρίου
1146

Τίτλος
Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και η Πελοποννησιακή Γερουσία. Ένορκο Συμφωνητικό Πατριωτικής Συνεργασίας (16 Οκτωβρίου 1822)

Ημερομηνία Σύνταξης
16 Οκτωβρίου 1822

Τόπος Σύνταξης
Τριπολιτσά

Συντάκτης
Πελοποννησιακή Γερουσία

Αποδέκτης
Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Είδος Εγγράφου
Πρωτότυπο

Διαστάσεις
305mm × 205mm

Αρ. Φύλλων
2

Γλώσσα
Ελληνικά

Προέλευση
ΑΡΧΕΙΑΚΟΣ ΤΟΠΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Διεύθυνση
kolokotronis-archive.org/items/code/1146

Μεταγραφή-Σχολιασμός: Βασίλης Παναγιωτόπουλος, Δημήτρης Δημητρόπουλος, Βαγγέλης Σαράφης, Σάκης Δημητριάδης
Έλεγχος μεταγραφής: Αγαμέμνων Τσελίκας

Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση 4.0 Διεθνές (CC BY-NC 4.0).

